

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

Seta kannattaa, että yhteiskunnallinen vaikuttavuus säilytetään valtionapukelpoisuuden kriteereissä. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus kuvaa työn pitkäjänteisyyttä ja vakautta. Seta katsoo, että uudeksi arviointikriteeriksi esitetty ”järjestön toiminnan ajankohtaisuus” jää edelleen vaikeasti tulkittavaksi. Nuorten muuttuvia tarpeita on mielestämme tälläkin hetkellä mahdollisuus tarkastella. Seta pitää tärkeänä, että kun kyseessä on yleisavustus, tulee lähtökohtana olla, että järjestö itse arvioi itselleen tarkoituksenmukaisimmat tavat vastata nuorten muuttuviin tarpeisiin. Lisäksi Seta toivoo, että esitetty uusi arviointikriteeri ei saa johtaa nuorisoalan järjestöjen toiminnan lyhytjänteisyyteen tai pitkäjänteisempien nuorisoliittisten tavoitteiden sivuuttamiseen.

Uudeksi valtakunnallisuuden perusteeksi esitysluonnoksessa on esitetty toimintaa vähintään seitsemän maakunnan alueella tai tavoittaako järjestön toiminta kohderyhmänsä muutoin maanlaajuisesti. Seta pitää vaadittua toiminta-alueen kasvattamista liian suurena. Esitys tekee esimerkiksi kielivähemmistöön kuuluvien toiminnan haastavaksi.

Seta ei kannata asetusluonnoksen esitystä jäsenperusteisuudesta valtionavustuskriteerinä, joka on korvaamassa toimintaan osallistuvat nuoret. Seta katsoo, että esitys ei ole tarkoituksenmukainen yhdenvertaisen osallisuuden näkökulmasta.

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

Ei lausuttavaa.

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

Ei lausuttavaa.

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

Seta kannattaa nuorisolain 23 § muutosta, jonka nojalla olisi mahdollista peruuttaa valtionavustus aiempaa nopeammalla aikataululla sellaisessa tapauksessa, jossa nuorisoalan järjestön toiminta on ristiriidassa nuorisolain kanssa. Seta katsoo, että järjestöllä tulee myös lähtökohtaisesti olla mahdollisuus hakea valtionapukelpoisuutta uudelleen, kun järjestön toiminta täyttää jälleen valtionapukelpoisuuden edellytykset.

Seta pitää hyvin kannatettavana, että nuoria halutaan kuulla myös hyvinvointialueen päätöksenteossa, minkä vuoksi pidämme 24 § esitystä hyvänä. Seta kantaa kuitenkin huolta ja pitää tärkeänä, että osallistumaan pääsevät laajasti eri taustaiset nuoret. Nuorille suunnattujen palveluiden luomisessa ja kehittämisessä tulee kuulla heitä, jotka palveluita käyttävät. Erityistä huomioita on tarvetta kiinnittää erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin nuoriin, jotta voidaan mahdollistaa palveluiden yhdenvertaisuuden edistäminen.

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

Seta pitää hyvänä, että harrastamisen Suomen mallin vakiinnuttamista edistetään luomalla sille lakipohjaa. Seta pitää tärkeänä, että mallia seurataan, arvioidaan ja tutkitaan systemaattisesti, jotta saadaan tietoa harrastamisen tarkemmista kynnyksistä ja siitä vastaako malli tavoitteeseensa: harrastamisen yhdenvertaisuuden edistämiseen ja haavoittuvassa asemassa olevien tukemiseen. Seta kannattaa lämpimästi nuorten kuulemista.

Setan huoli kohdistuu toiminnan yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Tiedämme aiemmista tutkimuksista, että sateenkaarinuorilla on hyvin moninaisia harrastamisen esteitä, jotka pääsääntöisesti johtuvat syrjinnästä ja syrjinnän pelosta. Kouluympäristö voidaan kokea erityisen turvattomaksi, jolloin kynnys osallistua harrastuksiin koulun tiloissa voi olla korkea. Toiminnan turvallisuuden takaamiseksi Seta pitää tärkeänä luoda toiminnan yhdenmukaiset käytännöt, jotka koskevat myös esimerkiksi ohjaajien osaamista. Käytäntöjen toteutumista tulee valvoa. Lisäksi Seta pitää tärkeänä toiminnan ennakoitavuutta ja jatkuvuutta, sillä se lisää sitoutumista toiminnan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen.

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

Seta kiittää mahdollisuudesta lausua lakimuutoksesta sekä järjestöjä vahvasti osallistavasta valmistelusta.

Telakivi Lotte
Seta ry - Lotte Telakivi